

T.C.
NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Engelli Öğrenci Birimi

Sayı : 21057617-100-E.31276
Konu : Uzaktan Eğitim Süreci

24/07/2020

REKTÖRLÜK MAKAMINA
(Kalite Koordinatörlüğü)

İlgi : 06/07/2020 tarihli ve 65407296-100-E.27430 sayılı yazınız.

İlgi yazınıza istinaden; Uzaktan eğitim sürecinde özellikle engelli öğrencilerimizin karşılaştıkları güçlükler ile iyileştirilmesi gereken yönlerin belirlenmesi için öğrenciler ve dersi veren öğretim elemanlarımızla kayıt altında görüşmeler yapılmış olup, elde edilen sonuç/önerilerimizi içeren değerlendirme raporu hazırlanarak ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

e-imzalıdır

Prof. Dr. Cahit Tağı ÇELİK
Rektör Yardımcısı

Ek: Değerlendirme Raporu (3 sayfa)

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Tüm dünyayı etkileyen Covid-19 salgını dolayısıyla eğitim alanında yaşanılacak problemlere ilişkin önlemler alınmaya çalışılmış bu bağlamda;,- eğitim alanında uzaktan eğitim sistemleri etkin halde kullanılmaya başlanmıştır. Engelli üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecine dahil olmada yaşadıkları sorunları izlemek, süreci onlar için kolaylaştırmak açısından önemlidir. Bu problemler ve çözüm önerileri engelli öğrencilerimize ders veren öğretim elemanları ve engelli öğrenciler olmak üzere iki boyutta ele alınarak raporlaştırılmıştır. Yapılan görüşmeler canlı ve cansız derslere erişim, ders materyallerine erişim, sınav içeriklerin erişim ve sınavlarda yaşanan problemler doğrultusunda ele alınmıştır. Bu aşamada birime kayıtlı öğrencilerin bu süreçle ilgili olarak yaşadıkları deneyimlerin incelenmesi, bu süreçle ilgili toplantıların yapılması ve geri dönütlerin alınması ileride yapılacak olan düzenlemelere ışık tutacaktır. Görüşmelerde birimize kayıtlı olup ulaşılan ve görüşmemize katılan öğrencilerimize canlı ya da cansız derslere erişim, ders materyalleri, sınavlarla ilgili sorular yönetilip yaşanan sorunlar tespit edilmeye çalışılmış, öğretim elemanlarına ise bu süreçte engelli öğrencilere uzaktan eğitim götürme konusunda yaşadıkları güçlükler olup olmadığı sorulmuş gerekli bilgiler alınmıştır. Öğrencilerle yapılan görüşmelerde uzaktan eğitim döneminde hangi araçları kullandıkları, kullanılan uzaktan eğitim platformuna genel olarak erişip erişemedikleri, erişemiyorlarsa nedenleri, uzaktan eğitim döneminde kullanılan ödev, proje, sınav gibi ölçme değerlendirme araçlarına erişim durumları ve yaşadıkları problemler sorulmuş önerdikleri çözüm önerileri ve isteklerine yer verilmiştir. Uzaktan eğitim döneminde üniversitenizde bulunan Birim Koordinatörlüğü ile iletişime geçtiniz mi? (Telefon, E-Mail vb.) Koordinatörlüğünüz ile iletişim kurduysanız ilettiğiniz sorunlar için neler yapıldı? gibi sorular sorulmuştur.

DERSLERE KATILIM

Öğrencilerimizle ve dersi veren öğretim elemanları ile yapılan görüşmelerde öğrenciler de öğretim elemanları da erişimle ilgili herhangi bir problem yaşamadıklarını ifade etmişlerdir. Ancak engelli öğrenci birimi koordinatörlüğü olarak aşağıdaki önerilere yer verilmiştir.

Dudaktan okuma ile dersleri takip eden öğrencilerimiz için görüntü kalitesinin iyileştirilmesi ve görme engelli öğrencilerimiz için dersler canlı yapılacaksa, dersten önce ders dökümanlarının paylaşılması önemli olabilmektedir. Sıkça tercih edilen canlı ders uygulamalarının çoğunda (örneğin Zoom) , görme engelli öğrenciler ders anında öğretim elemanının yansıttığı sunuyu ekran okuyucusu ile okuyamamaktadır. Ekran paylaşımı yöntemiyle yapılan tüm uzaktan eğitim paylaşımlarının görme engelli öğrenciler için erişilemez durumda olduğu göz önüne alınmalıdır. Bu nedenle uzaktan eğitimi görme engelli Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

öğrenciler için erişilebilir hale getirecek teknolojilerin ve yazılımların kullanılması gerekmektedir. Uzaktan eğitimi gerçekleştirme noktasında kullanılacak platformların erişilebilir olmasının teknik açıdan yolu açılmalıdır.

DERS MATERYALLERİ

Yapılan görüşmelerle ve elde edilen bilgiler doğrultusunda öğrencilerimiz ders materyallerine erişim konusunda bir problem yaşamadıklarını belirtmekle birlikte aşağıdaki önerilere yer verilmiştir.

Ders materyalleri konusunda özellikle işitme engelli öğrenciler için hazırlanan videolarda alt yazıların bulunmasına dikkat edilmesi gerekmektedir. Aksi takdirde öğrencilerimizin video içeriklerini anlamaları güç olabilmektedir. Yine işitme yetersizliğinden etkilenen öğrencilerimize verilen ders dökümanlarının dilinin öğretim elemanlarımız tarafından gözden geçirilip sadeleştirilmesi öğrencilerimizin ders dökümanını anlamasını kolaylaştıracaktır. Resim PDF veya jpg olarak yüklenen ders materyallerinin görme engelli öğrenciler için erişilebilir hale getirilerek yüklenmesi örneğin görme engelli öğrencilerin işlerini kolaylaştırmak adına materyallerin Word veya içinde arama yapılabilir (searchable) PDF formatlarında yüklenmesi gerekmektedir. Ödev hazırlama yönergelerinin engelli öğrencilerin özellikleri ve gereksinimleri doğrultusunda hazırlanmasına dikkat edilmelidir. Özellikle dökümanlarda bulunan görsel içeriklerin yazılı olarak betimlenmesine dikkat edilmelidir.

SINAV DÜZENLEMELERİ

Pandemi sürecinden önce okuyucu ve işaretleyici ile sınava girmeye ihtiyaç duyan görme engelli öğrenciler ve bilişsel yetersizliği olan öğrenciler bu süreçte bilgisayar üzerinden sınavlarını almakta güçlük yaşadıklarını belirtmişler ve bu durumda olup koordinatörlüğümüze başvuran öğrencilerimiz için gerekli düzenlemeler yapılmış YÖK'un önerileri doğrultusunda gerekli tedbirler alınmıştır. Engelli öğrenciler sistem üzerinde online sınavlara girdiklerinde içerik açısından gerekli düzenlemeler yapılarak, ek süre verilmesi konusunda sistemin esnek hale gelmesi gereklidir. Üniversitemizin bu konu ile ilgili bilgi işlem birimlerinin gerekli düzenlemeleri yapmaları önemlidir. Öğrencilerin okuyucu- işaretleyici talepleri değerlendirilmeli öğrenciye okuyucu tahsis edilerek sınavın kayıt altına alınmasını sağlayacak tedbirler öğrencinin eğitim aldığı birimler tarafından sağlanmalıdır. Engelli öğrencilerin sınavlarının geçerli sayılması için öğrencinin özel gereksinimine uygun

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

her türlü değişiklik ve düzenlemenin üniversitemizin ilgili birimleri tarafınca yapılması ve uyarlanması gerekmektedir.

Sonuç olarak,

Engelli öğrencilerin uzaktan eğitimle ilgili yaşadıkları sorunların tespiti ile ilgili sorunlara daha bilimsel dayanıklı çözümler bulabilmek amacı ile araştırma temelli çalışmalar yapılmalıdır. Bu durumla ilgili verilerin toplanması için engelli öğrencilere yönelik değerlendirme anketlerinin hazırlanması önerilebilir. Gelişmeler izlendiğinde normalleşme sürecinde örgün eğitime geçilse dahi öğrencilerin dijital eğitim ortamlarından yararlanmaları artık bir gereklilik haline gelmiştir. Bu nedenle engelli öğrencilerimizin bilişim okuryazarlığı konusundaki becerilerinin belirlenerek, bu becerilerini geliştirecek ve destekleyecek önemlerin alınmasını zorunlu kılmaktadır. Nitekim öğrencilerimizin sorunlarının tek kaynaktan çözülmesi yerine sorun yaşanan alanlardaki ilgili kişi yada bölümlerle işbirliği yapmayı gerektirmektedir. Engelli birim koordinatörlüğünün hizmet kalitesinin artması üniversitemizin birim temsilcilerinin koordinatörlükle etkili bir şekilde iletişime geçmelerini gerekli kılmaktadır. Fakülte ve yüksekokul idareleri tarafından bu durumun denetlenmesi önemlidir. Birim koordinatörlüğü iletilen problemlere ilişkin gerekli önlemleri almaktadır. Uzaktan ve dijital ortamda eğitimin devam ettiği küresel salgın sürecinde engelli öğrencilerin karşılaştığı farklı problemlerle ilgili YÖK'ten üniversitelere engelli öğrencilere uzaktan eğitim sağlanması konusunda dikkat edilecek hususlar konusunda alınacak bir dizi tedbir ve önlemleri içeren bir yazı gönderilmiştir. YÖK'ün bu kararları uygulamaya geçtiğinde engelli öğrencilerin yaşadıkları problemler azalacaktır. Bu yüzden belirtilen tedbirlerin hayata geçip geçmediğini kontrol edecek mekanizmaların devreye girmesi gerekmektedir. Engelli öğrencilerin yaşadıkları problemler bireye ait olup çözümlerde bireylerin ihtiyaçları doğrultusunda üretilmesi gerekmektedir. Genel olarak düzenlemeler bireylere özgü yapılmalıdır. Öğretim elemanlarının engelli öğrencilerin sorunlarını giderme sürecinde koordinatörlüğümüzün prosedürüne uyması etkili ve verimli çözümlerin bulunmasına hizmet edecektir. Ek olarak bu dönemde derslere dair dökümanların öğrencilerle paylaşılmasının öğrencilerin derslerle ilişki kurmasını ve öğrenme sürecini önemli derecede desteklemektedir. Öğretim elemanlarının bu dökümanları paylaşırken engelli öğrencilerimizin özel gereksinimleri uygun olacak şekilde paylaşmalarını gerektirmektedir. Görüşülen öğrenciler engelli öğrenci birimi ile iletişimde olduklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca ders aldıkları öğretim elemanları tarafından gerekli olan desteklerin sağlandığını bildirmişlerdir.